

Mladi između Europe i cajki

Prvi objavljujemo rezultate velikog istraživanja koje otkriva da naši mladi najviše podržavaju rodnu ravnopravnost, nešto manje različitosti i prihvaćanje manjina. Učenici češće igraju digitalne igre, učenice čitaju knjige i idu u kazalište

Zašto zabave zavriše uz cajku, tumači Alen (17) iz velikoga grada: "Pa, idemo van zajedno, uglavnom su to večeri uz piće, glazbu, druženje, a vrsta glazbe varira, a time da su to na kraju večeri najčešće ipak cajke, na koje se svi najviše opuste..." Goran (18) iz velikoga grada također priznaje: "Gle, ja to ne slušam, ali većina u razredu beže na to, na konca, to je nekako najbolji provod". Perasovića stakanje cajki ne čudi: - Suprakulturna scena uvijek je bila u manjini, ako zamislimo razred od tridesetak ljudi, onda je u nekim razredima i u nekim razdobljima moglo biti od jednog ili dva suprakulturna lika do njih sedam ili osam, ali mainstream, sa svim svojim modama i mijenama, uvijek je obuhvaćao većinu. Smetaju mi pojednostavljena tumačenja da smo svi mi 70-ih slušali rock, a da su danas zavladale cajke. U tim mistificiranim osamdesetima Lepa Brena je pjevala Dom sportova kao i neki rock-sastavi. Postoji ta fama da su nekad, na razliku od danas, ljudi imali čvrste granice između stilova, a zaboravila se da su oni koji su slušali rock, punk i metal, na studentskim zabavama pjevali Dragojevićeve, Balashevićeve ili pjesme Miše Kovača. Isto tako, ljudi koji danas slušaju punk i metal, na tulumu će zapjevati i narodnjake. Miješanja stilova bilo je i prije. Ustrofom, glazba Bilelog dugmeta, kao prvog većnog rock-sastava u bivšoj državi, sadržavala je stilizirane elemente narodne glazbe pa je nazvana pastirskim rockom. Činjenica je da su narodnjaci s periferije grada danas ušli u njegovo središte i da je službeni glazbeni mainstream iz BiH i Srbije kod nas postao dijelom "neslužbenog" mainstreama, no to nije opravdanje za moralna paradija niti znanstvenici trebaju pešakati na pojednostavljivanje da su prije svi bili "urbani", a danas su "seljačke" - govori Perasović. Protivcaji je, dodaje, dio građana zato što ta glazba uglavnom dolazi iz Srbije, a drugi dio je protiv jer su cajke šunf, no Perasović napominje da šunfa ima i u rocku i u zabavnoj glazbi.

- Može biti problematično što u cajkalkim pjesmama dolazi do osnaživanja patrijarhata, no neki su reper i brutalniji u seksizmu i machizmu od bilo kojeg cajkaša, tako da počela na urbano i ruralnu glazbu u smislu vrijednosti ne drži vodu - napominje Perasović.

Također, suprakulturne scene i njihov odnos prema mainstreamu govori o složenosti i dinamičnosti, brzim promjenama, pa je crossover proces između cajki i (Urepa donio novu vrstu glazbe i nove (sup) kulturne afilijacije, gdje današnje polemike o gasrima i paroli "ide gas" jako podsjećaju na razdoblje širenja pojma brijanja i brijačine iz suprakulturnih krugova u mainstream, zaključuje Perasović. Kad je riječ o stvaranju kulturnog naslijeđa "odnodo", u sklopu projekta provedeno je 17 etnografskih studija u devet zemalja među raznovrsnim skupinama mladih, od onih inspiriranih tradicijom i religijom, tradicionalnim pjesovima, preko mladih gejmera koji igraju igre i organiziraju tzv. cosplay događanja, do uličnih pjesača inspiriranih hip-hop scenom, uličnih svirača, reperskih kolektiva, skvotera...

- Svaka grupa mladih sa sobom nosi svoje različitosti, često u istoj zemlji. Recimo, u Slovačkoj imamo istraživanje obuhvaćenu grupu mladih koja neguje konzervativne stavove i grupu koja je više liberalna, ali u zemljama poput Grčke i Turske mladi gejmeri imaju pozitivne stavove prema Europi, smatrajući da proeurop-ska orijentacija sa sobom nosi poštovanje prava na različitost, pluralizam kulturnih identiteta i obećaje modernizacije za koje drže da su preliječno potrebni u njihovoj sredini, dok ulični pjesači u Barceloni ili reperski kolektivi u Njemačkoj imaju izrazito kritički stav prema Europi jer je povezuju s bogatim elitama, kapitalizmom i velikom birokracijom. U Hrvatskoj je istraživanje obuhvaćilo grupu skvotera i grupu glazbenika koji često sviraju na ulici. Kod njih nismo naišli na idealizaciju europskih vrijednosti kakva postoji kod mladih gejmera u Grčkoj, nali skvoteri bili su puno bliži stavovima mladih reperski uličnih pjesača u Španjolskoj i Njemačkoj, koji imaju izražene antikapitalističke vrijednosti, dok su mladi glazbenici iz hrvatske etnografske studije bili posvećeni stvaranju (sup)kulturnih identiteta bez idealizacije Europe, ali i bez naglašene ili politizirane kritičnosti - govori Perasović.

Za kraj, B. Franc napominje da je, s obriskom na fokus ankete, uzorak istraživanja bio namjerno izabran, a ne reprezentativan, tako da se u podjednakom omjeru obuhvata učenici iz 28 škola koje se razlikuju po tipu programa, gimnazijskom ili strakosnom, stupnju urbaniziranosti i veličini naselja. Kako uzorak nije reprezentativan za populaciju hrvatskih učenika srednjih škola, prosječne vrijednosti o čestini različitih oblika kulturne participacije ili interkulturalnih orijentacija učenika se ne mogu poopćiti na sve hrvatske srednjoškole. ●